

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

อาหารถือเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในปัจจุบันพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี มีผลทำให้รูปแบบของการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลง ข้อมูลจากสำนักนโยบายและแผนสาธารณสุขปี 2532 -2541 พบว่าคนไทยเจ็บป่วยและเสียชีวิตเพิ่มขึ้น ระบุสาเหตุเกิดจากค่านิยมในการบริโภคและวิถีการดำรงชีวิตของคนไทย ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก การบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางอาหารต่ำ และไม่ครบถ้วน (สหกรณ์เภสัชกรรมพัฒนาจำกัด, 2545: 6) ทำให้ประเทศมีภาระค่าใช้จ่ายเรื่องสุขภาพคิดเป็นจำนวนเงินถึง 270,000 ล้านบาท ต่อปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องร้อยละ 10 ต่อปี (สหกรณ์เภสัชกรรมพัฒนาจำกัด, 2545: 7) อาหารจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญมากต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การที่คนจะสุขภาพดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ นับตั้งแต่กรรมพันธุ์ สุขภาพจิต วิถีการดำรงชีวิต สิ่งแวดล้อม รวมถึงโภชนาการ ถ้าหากได้รับบริโภคอย่างถูกหลักโภชนาการแล้วจะทำให้มีสุขภาพที่ดีได้ (กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน, 2525: 3) เพราะการรับประทานอาหารที่ปลอดภัย และถูกต้องตามหลักโภชนาการ จึงจะส่งผลดีต่อร่างกายและจิตใจ ด้วยสภาวะแวดล้อมปัจจุบันที่มีมลภาวะและความเครียดมากขึ้น ส่งผลต่ออัตราการเจ็บป่วยเพิ่มมากขึ้น ผู้บริโภคจึงหันมาให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพ พยายามแสวงหาความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง เห็นได้จากกระแสแรงจูงใจการออกกำลังกาย และการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ ถูกสุขลักษณะ ทำให้แนวโน้มของการดูแลสุขภาพจึงมีสูงขึ้น

จากการที่ประเทศไทยประสบกับเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้สภาพสังคมมีการแข่งขันสูง สร้างความเครียดและเกิดปัญหาสุขภาพให้แก่ประชาชนมากขึ้น ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป จากข้อมูลศูนย์วิจัยกสิกรไทยพบว่าผู้บริโภคมากกว่าร้อยละ 48 หันมาใช้วิถีทางธรรมชาติในการบำบัดรักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อยแทนการพบแพทย์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงสารเคมีที่ตกค้างในร่างกาย ทำให้ตลาดการดูแลสุขภาพด้วยวิถีธรรมชาติมีการขยายตัวอย่างมากซึ่งสวนทางกับสภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น และปัจจุบันศูนย์สุขภาพต่าง ๆ เช่น สถานออกกำลังกาย ศูนย์ธรรมชาติบำบัด เช่น สปา ในประเทศไทยมีการเติบโตสูงถึงประมาณร้อยละ 40 ต่อปี ตลาดผลิตภัณฑ์ด้านสมุนไพร เติบโตมากกว่าร้อยละ 30 ต่อปี ตลาดอาหารเพื่อสุขภาพ มีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 10 - 15 (อุษณี กมลศิริพิชัยพร, 2546: ออนไลน์)

ผลิตภัณฑ์สุขภาพนับเป็นค่านิยมการบริโภคแนวใหม่ ที่มุ่งสนองความต้องการของผู้บริโภคต่ออาหารสุขภาพ แม้ในปัจจุบันมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการดูแลสุขภาพเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นร้านค้าผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ ธุรกิจการออกกำลังกายด้วยศาสตร์เพื่อสุขภาพต่าง ๆ เช่น โยคะ ชีกง เป็นต้น แต่ธุรกิจสุขภาพต่างๆ ที่มีมากขึ้นและรวดเร็วก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้บริโภค นำไปสู่การบริโภคที่ไม่ถูกสุขลักษณะและการดูแลสุขภาพที่ไม่ถูกต้องได้ ดังนั้นร้านค้าผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างแท้จริงจึงมีน้อยกว่าความต้องการ และไม่สามารถตอบสนองผู้บริโภคทุกเพศ ทุกวัย (อุษณี กมลศิริพิชัยพร, 2546: ออนไลน์)

จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีคนหันมาให้ความสำคัญในการดูแลสุขภาพกันมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากกระแสการตื่นตัวเรื่องการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดี ทำให้ประชาชนในจังหวัดหันมาดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัวด้วยการบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพมากขึ้น ประกอบกับภาคจังหวัดสนองนโยบายของรัฐบาลโดยจัดโครงการอาหารปลอดภัย โดยเน้นความปลอดภัยของอาหาร ให้อาหารที่ผลิตและจำหน่ายในจังหวัดลำปางมีความปลอดภัย ได้มาตรฐาน ภายในปี 2547 รัฐบาลได้กำหนดให้ปีดังกล่าวเป็น ปีแห่งสุขภาพอนามัย โดยจะมีการควบคุมการผลิตอาหารซึ่งจะต้องไม่มีสารปนเปื้อน 6 ชนิด ได้แก่ สารเร่งเนื้อแดง บอแรกซ์ สารฟอกขาว สารกันรา ฟอร์มาลิน ยาฆ่าแมลง (สำนักงานจังหวัดลำปาง, 2546: ออนไลน์) ในส่วนของร้านค้าผลิตภัณฑ์สุขภาพ ในอำเภอเมือง จังหวัดลำปางมีเพียงร้านเดียว นอกเหนือจากนี้เป็นร้านที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสุขภาพที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันของชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมสมุนไพร เปิดดำเนินการผลิตและจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคที่ทำมาจากสมุนไพร และร้านอาหารเพื่อสุขภาพที่จำหน่ายสินค้าประเภทอาหารสดและนำอาหารสุขภาพสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูปมาวางเพื่อจัดจำหน่ายบางส่วน จากการสำรวจเมื่อ 25 กันยายน 2546 มีจำนวนร้านอาหารเพื่อสุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีจำนวน 7 ร้าน แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีร้านค้าผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มุ่งดำเนินการเพื่อตอบสนองผู้บริโภครักสุขภาพทุกวัย ตลอดจนรองรับสินค้าเกษตรที่มาจากชุมชน และส่งเสริมให้เกษตรกรหรือชุมชนได้ผลิตอาหารหรือผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่ปลอดภัยจากสารเคมี และเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชน ด้วยการนำเสนอสินค้าคุณภาพที่สามารถมั่นใจได้ว่า ปลอดภัยจากสารพิษ และเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบแตกต่างจากผลิตภัณฑ์อื่น ๆ โดยผ่านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมในบางช่วงโอกาสให้ผู้บริโภคได้เข้าร่วม ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพในแนวทางที่ถูกต้อง ทั้งนี้บริเวณภายในร้านจะได้รับการตกแต่งร้านด้วยบรรยากาศภายใต้ร่มไม้ที่สร้างความรื่นรมย์ เหมาะสำหรับเป็นจุดนัดพบของคนรักสุขภาพ โดยเน้นการบริการที่ให้ความรู้ที่อบอุ่นและความเป็นกันเอง จากรูปแบบของร้านค้าผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพที่กล่าวมา ซึ่งแตกต่างจากร้านค้าผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพที่มีในจังหวัดลำปาง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึง

โอกาสการลงทุนร้านค้าผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่มุ่งตอบสนองต่อผู้บริโภคทุกเพศ ทุกวัย ด้วยข้อมูลสุขภาพที่เชื่อถือได้ อันจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่ายที่สนใจ และเพื่อเป็นข้อมูลธุรกิจสุขภาพที่สามารถสร้างผลดีทั้งแก่ชุมชนผู้ผลิตและผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการลงทุนร้านค้าผลิตภัณฑ์สุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนร้านค้าผลิตภัณฑ์สุขภาพในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจและผู้ประกอบการ ที่จะนำเป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจร้านค้าผลิตภัณฑ์สุขภาพต่อไป
3. เพื่อเป็นประโยชน์ทางอ้อมที่เอื้อต่อเศรษฐกิจ ในการลดการนำเข้าผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากต่างประเทศ

นิยามศัพท์

ความเป็นไปได้ของการลงทุน หมายถึง การศึกษาโครงการในภาพรวมทั้งหมดว่าโครงการมีความคุ้มค่าของการลงทุน โดยทั่วไปจะมีกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมด้านการตลาด ด้านเทคนิค และด้านการเงิน

ร้านค้าผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง ร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าเพื่อการอุปโภคและบริโภคที่เป็นผลิตภัณฑ์ปลอดภัยจากสารเคมี

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการผลิตโดยกรรมวิธีเกษตรอินทรีย์ และ ผลิตภัณฑ์ปลอดสารพิษ สามารถแบ่งเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้ (สุวรรณ หลังน้ำผึ้ง, 2546: สัมภาษณ์.)

- หมวดผักและผลไม้ ได้แก่ ผัก ผลไม้ระดับเกษตรอินทรีย์ ปลอดสารพิษ และอนามัย ตามลำดับ
- หมวดขนม ได้แก่ คูกี้ คุกกี้ พืช ขนมนึ่งโฮลวีท ผลไม้อบแห้ง ผักและผลไม้กรอบ ขนมนมสมุนไพรเพื่อสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่คัดสรรผลิตภัณฑ์ที่มาจากวัตถุดิบที่ปลอดสารพิษ นำมาผ่านกระบวนการทำที่ปราศจากน้ำตาลฟอกสี และวัตถุกันเสีย

- หมวดยาฆ่าแมลง ได้แก่ ยา สมุนไพรไทย ผลิตจากสมุนไพรที่ปลอดภัยสารพิษ ผ่านกรรมวิธีที่สะอาด และปลอดภัยต่อผู้บริโภค
- หมวดยาฆ่าเชื้อ ได้แก่ น้ำปลา เต้าเจี้ยว กะปิ เป็นต้น เน้นขั้นตอนการผลิต ที่เป็นธรรมชาติ ไม่มีสารกันบูด วัตถุกันเสีย และไม่ฟอกสี
- หมวดยาสามัญประจำบ้าน ที่เป็นสมุนไพรไทย
- หมวดยาที่ใช้ในครัวเรือน เช่น ยาสีฟัน สบู่ ยาสระผม น้ำยาล้างจาน ผง ล้างผัก เป็นต้น ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากสมุนไพรไทย ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค
- หมวดยาข้าว ได้แก่ ข้าวกล้องหอมมะลิ ข้าวแดงหอมมะลิ ที่ผ่านการปลูกด้วย วิธีเกษตรอินทรีย์ (Organic)
- หมวดยาอาหารว่างเพื่อสุขภาพ เช่น ก๋วยเตี๋ยวหลอด ปอเปี๊ยะ สลัดผักผลไม้ น้ำสมุนไพร ชา กาแฟ ที่ปลอดคาเฟอีน น้ำผักและผลไม้สด เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved